

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23CoCsp/13/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2316203014
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ľubica Bundzelová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2316203014.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Ľubica Bundzelová a sudkýň: JUDr. Daša Kontríková a Ľubica Spálová, v spore žalobcu: Prima banka Slovensko, a. s., IČO: 31 575 951, so sídlom Žilina, Hodžova 11, proti žalovanému: L. F., nar. XX.X.XXXX, bytom U., o zaplatenie 3.911,50 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Galanta č. k. 10C/66/2016-79 zo dňa 5. októbra 2017, v časti, v ktorej súd žalobu zamietol (výrok II.), takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu I. inštancie v napadnutom zamietajúcom výroku II. m e n í tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi úrok z úveru v sume 3.366,51 eur do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku a vo zvyšku napadnutý zamietajúci výrok p o t v r d z u j e .

II. Žalobcovi sa voči žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie výrokom I. žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.911,50 eur, úrok vo výške 257 eur, úrok z omeškania vo výške 4,26 eur, s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.911,50 eur a zo sumy 257 eur od 15.8.2013 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Rozsudok súd prvej inštancie odôvodnil právne aplikáciou § 497 Obchodného zákonníka (ďalej len ObZ), § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 9, § 565, § 369 ods. 3, § 517 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). Vecne argumentoval tým, že pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmlúv a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Pokiaľ dodávateľ požaduje od spotrebiteľa sankciu za porušenie jeho zmluvných povinností a táto je v nepomere k jeho plneniu, je neplatná.

3. Predmetnú zmluvu teda súd považoval za spotrebiteľskú zmluvu, na ktorú je potrebné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka.

4. Po preskúmaní úverovej zmluvy z pohľadu či obsahuje náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch účinného k 4.1.2013, súd zistil, že táto zmluva obsahuje všetky náležitosti vyžadované zákonom, súd nezistil žiadne neprijateľné podmienky v neprospech spotrebiteľa, preto žalobe vyhovel. Pokiaľ ide o nárok na úroky z omeškania vo výške 8 % / výška dohodnutá v zmluve/ z nesplatenej istiny, súd ich žalobcovi priznal odo dňa 15.8.2013, t. j. odo dňa nasledujúceho po splatnosti celého dlhu naraz.

5. Vo zvyšnej časti súd zamietol návrh a to v časti zaplata zmluvných úrokov vo výške 17,90 % ročne zo sumy 3.911,50 eur od 15.8.2013 zaplata, uplatňovaných po predčasnej splatnosti úveru s poukazom na uznesenie Ústavného súdu č. IV. ÚS 476/2012 (podľa ustálenej súdnej praxe (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obo/143/1998) vyplýva, že dohodnuté úroky (zmluvné úroky) z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania. Takýto záver Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je logický, pretože v opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi).

6. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, kde žalobca ako vo veci úspešný účastník má právo na náhradu trov konania v pomere úspechu 100 % voči žalovanému.

7. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal odvolanie žalobca v časti, v ktorej súd žalobu zamietol a nepriznal žalobcovi nárok na zmluvný úrok po zosplatení. Žalobca má za to, že nárok na zaplata úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatení.

8. Podľa komentára IURA EDITION:

„Z podstaty úroku ako ceny za používanie peňažných prostriedkov možno vyvodit', že povinnosť dlžníka platiť úrok trvá až do doby vrátenia úveru. V tom zmysle upravuje trvanie povinnosti platiť úrok aj § 503 ods. 3. Vzhľadom na dispozitívnosť ustanovenia, strany si môžu vznik a zánik povinnosti platiť úroky, t.j. dobu, počas ktorej má dlžník platiť úroky, v zmluve o úvere dojednať odchylné.“

„Pri úverovej zmluve ide nepochybne o plnenie peňažného záväzku a hneď v dvoch rovinách: vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky (úver) v dohodnutej lehote, ako aj zaplata požadované úroky. Ak dlžník v oboch prípadoch nesplní svoju povinnosť včas, dostane sa do omeškania. Vzhľadom na to, že ide o dva rozdielne inštitúty, ktoré sa odlišujú tak svojou podstatou, ako aj funkciami, všeobecne treba vychádzať z toho, že pri omeškaní s vrátením peňažných prostriedkov má veriteľ nárok jednak na úrok z úveru a jednak na úrok z omeškania (§ 369 ods. 1). Úprava úroku z omeškania, ako aj úroku z úveru je podporná (má dispozitívny charakter), a preto je, samozrejme, rozhodujúce, ako sa strany dohodli v zmluve. Svojou dohodou môžu rôzne kombinovať uplatnenie oboch inštitútov v konkrétnom prípade.“

9. Z ustanovenia § 503 ods. 3 Obchodného zákonníka vyplýva, že povinnosť platenia úrokov sa spája s obdobím skutočnej držby požičaných peňažných prostriedkov. Uvedené potvrdzuje aj ustanovenie § 16 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZSÚ“), v zmysle ktorého, ak spotrebiteľ splatí spotrebiteľský úver úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti, je povinný uhradiť úrok a náklady vzniknuté len za časové obdobie od poskytnutia spotrebiteľského úveru do jeho splatenia.

10. Z vyššie uvedeného jednoznačne vyplýva, že tvrdenie, že po zosplatení úveru veriteľovi už neprislúcha nárok na odplatu za poskytnuté peňažné prostriedky, nemá oporu v právnych predpisoch. Obchodný zákonník priznáva veriteľovi právo na dohodnutý úrok od poskytnutia peňažných prostriedkov, pričom stanovuje len moment vzniku tohto nároku, moment jeho zániku nestanovuje. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. V uvedenom žalobca odkazuje aj na aktuálnu rozhodovaciu prax, konkrétne na rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 11Co/12/2017-90 zo dňa 31.1.2017.

11. Vychádzajúc z ustanovenia § 497 ObZ, obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj úroky, ktoré nemožno stotožňovať s úrokmi z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok

z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka, ktoré je skutočnosťou, ktorá zakladá vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, samotný vznik nároku na úrok z úveru neovplyvňuje.

12. Pokiaľ ide o aplikáciu § 506 Obchodného zákonníka, toto ustanovenie upravuje špecifický prípad odstúpenia od zmluvy veriteľom pri omeškaní dlžníka, ktoré môže veriteľ využiť, ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac než dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako tri mesiace. Toto odstúpenie nespôsobuje zánik záväzku ex tunc. Ako to vyplýva priamo z dikcie ustanovenia, naďalej trvá právo veriteľa, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi, táto povinnosť odstúpením od zmluvy nezaniká. Ide o právny inštitút určený na ochranu veriteľa, a jeho využitím sa veriteľ nemôže dostať do horšieho právneho postavenia, v akom bol pred odstúpením od zmluvy, situácia totiž nastala pre neplnenie si povinností dlžníka. Základnou zásadou spotrebiteľského práva je ochrana pred neprijateľnými podmienkami, to však neznamená vylúčenie aplikácie ustanovení na ochranu veriteľa pri neplnení si povinností dlžníka. Teda, odstúpením od zmluvy v zmysle § 506 Obchodného zákonníka zmluva od počiatku nezanikla a naďalej trvá právo veriteľa, a tomu zodpovedajúca povinnosť dlžníka, vrátiť dlžnú sumu spolu s úrokmi z úveru. Tým nie je dotknutý nárok veriteľa na zákonný úrok z omeškania.

13. K vzťahu zmluvných úrokov a úrokov z omeškania a priamo aj k ich uplatniteľnosti veriteľom popri sebe po predčasnom zosplatnení dlhu sa jasne vyjadril vo svojej rozhodovacej činnosti aj Najvyšší súd Českej republiky (voľný preklad z českého jazyka - originálne znenie v prílohe podania) v rozhodnutí č. k. 33 Cdo212/2014 zo dňa 21.08.2014.

14. Návrh zákona (neskôr prijatý pod č. 106/2014 Z. z.) z roku 2013, ktorým sa mal meniť a dopĺňať zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, obsahoval pod č. 1. ustanovenie, ktorým sa navrhovalo nasledujúce doplnenie Občianskeho zákonníka:

15. V § 53 ods. 9 sa na konci pripája táto veta: „Úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565.“

16. Takto navrhované znenie bolo bližšie vysvetlené v dôvodovej správe:

„V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok sa zavádza nové pravidlo, podľa ktorého úroky za poskytnutie peňažných prostriedkov patria dodávateľovi len do uplatnenia práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na nejednoznačnosť výkladu a neprimerané postupy niektorých veriteľov sa jednoznačne zakotvuje, že tzv. odplatné úroky budú veriteľovi patriť výhradne len do okamihu uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru alebo pôžičky poskytnutej spotrebiteľovi v súlade s § 53 ods. 9 OZ. Z uvedeného plynie, že veriteľ si nebude môcť po jednorazovom zosplatnení uplatniť úroky za čas, ktorý by mala úverová zmluva ešte trvať bez výhody postupného splácania dlhu spotrebiteľom v splátkach. V týchto prípadoch bude mať po jednorazovom zosplatnení veriteľ nárok len na úroky z omeškania, ktorými sa bude úročiť celá výška dlhu spotrebiteľa, ktorá sa ustálila v dôsledku uplatnenia práva na jednorazové zosplatnenie úveru.“

17. Rozhodujúcou skutočnosťou je, že táto navrhovaná zmena nebola nikdy legislatívne prijatá a zákon č. 106/2014 Z. z. ani žiadna iná zákonná novelizácia takéto ani obdobné ustanovenie, odopierajúce veriteľovi nárok na zmluvné úroky po zosplatnení dlhu, neobsahuje. Má zato, že rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 4 Obo 143/98, na ktoré súd poukazuje, sa netýka samotného uplatňovania nároku na dohodnutý úrok z poskytnutých peňažných prostriedkov po zosplatnení úveru. V danej veci totiž Najvyšší súd riešil, okrem iných, prioritne otázku nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov za poskytnutie peňažných prostriedkov a nároku na úroky z omeškania v prípade omeškania s platením úrokov z omeškania. Zároveň upozorňuje na skutočnosť, že predmetné rozhodnutie nie je rozhodnutím vo veci samej, a samotné konštatovanie Najvyššieho súdu SR, aké skutočnosti má prvostupňový súd skúmať, nemožno považovať za záväzný právny názor Najvyššieho súdu SR. Konštatovanie súdu v znení „...dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok). Od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania.“ je vytrhnuté z kontextu a nie je možné ho paušálne uplatňovať vo všetkých konaniach, v ktorých si veritelia uplatňujú svoje nároky z poskytnutých peňažných prostriedkov. Tým skôr, že táto časť odôvodnenia nie je súčasťou právnej vety a teda nemá charakter záväzného právneho názoru.

18. Súd uvádza uznesenie Ústavného súdu SR IV. ÚS 476/2012 s tým, že má ísť o rozhodnutie potvrdzujúce právny názor súdu na úroky po zosplatnení.

19. Zo znenia petitu ako aj z povahy preskúmvavej právomoci Ústavného súdu SR, je zrejmé, že Ústavný súd sa v danom prípade nielenže nevyjadril k meritu tohto odvolania, t. j. úrokom po zosplatnení, ale tak ani nemohol učiniť. Toto potvrdzuje aj vyjadrenie samotného Ústavného súdu v odôvodnení svojho rozhodnutia. Ústavný súd SR sa v danej veci zoberal sťažnosťou na porušenie základného práva, najmä práva na súdnu ochranu a odmietnutím uvedenej sťažnosti s konštatovaním že v konaniach predchádzajúcich danej ústavnej sťažnosti všeobecné súdy neporušili základné právo sťažovateľky, v žiadnom prípade nevyjadril právny názor, ktorý by akýmkoľvek spôsobom podporoval stanovisko súdu ohľadne úrokov po zosplatnení. Na uvedenom nič nemení ani fakt, že predmetom citovanej ústavnej sťažnosti predchádzajúcich konaní bolo zhodou okolností aj rozhodovanie o nároku na zmluvný úrok po zosplatnení.

20. Na základe všetkých uvedených skutočností teda má zato, že úrok z poskytnutého úveru je odplatom za poskytnuté peňažné prostriedky a nárok na túto odplatu trvá od ich poskytnutia, až do ich vrátenia. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti má žalobca za to, že jeho odvolanie je dôvodné, keďže je daný odvolací dôvod v zmysle ustanovenia § 365 ods. 1 písm. h) Civilného sporového poriadku - rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

21. Žalobca navrhuje, aby odvolací súd v zmysle § 388 Civilného sporového poriadku rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu zmenil tak, že návrhu žalobcu vyhovie aj v rozsahu zamietnutej časti úroku 17,90 % ročne z nezaplatennej istiny vo výške 3.911,50 eur od 15.8.2013 do zaplatenia žalovaného zaviazá uhradiť dlh v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zároveň žalobcovi priznal náhradu trov konania aj náhradu trov odvolacieho konania vo výške zaplatených súdnych poplatkov.

22. Žalovaný odvolanie nepodal, k doručenému odvolaniu žalobcu sa písomne nevyjadril.

23. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej CSP), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie v napadnutej zamietajúcej časti vydané (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 365 ods. 1 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolania (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offo na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré ale nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom ako ho zistil súd prvej inštancie bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), po preskúmaní zákonnosti a vecnej správnosti rozhodnutia dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je čiastočne dôvodné a treba ho zmeniť.

24. Súd prvej inštancie rozsudkom z 05.10.2017 č. k. 10C/66/2016-79 výrokom I. žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi sumu 3.911,50 eur, úrok vo výške 257 eur, úrok z omeškania vo výške 4,26 eur, s 8 % ročným úrokom z omeškania zo sumy 3.911,50 eur a zo sumy 257 eur od 15.8.2013 do zaplatenia do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Výrokom II. vo zvyšku žalobu zamietol a výrokom III. žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu. Na základe odvolania žalobcu odvolací súd rozsudkom pod č. k. 23Co/34/2019-128 zo dňa 21.10.2019 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti potvrdil a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

25. Na základe dovolania žalobcu Najvyšší súd svojím rozhodnutím pod sp. zn. 3Cdo 45/2020 zo dňa 29. októbra 2020 rozsudok Krajského súdu v Trnave z 21.10.2019 sp. zn. 23Co/34/2019 zrušil a vrátil mu na ďalšie konanie. Zároveň uviedol, že dovolací súd vo vzťahu k vymedzenej otázke (úrokov po zosplatnení) uvádza a poukazuje na to, že medziasom rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu túto predmetnú otázku riešila, a to v rozhodnutiach sp. zn. 5 Cdo 42/2020 zo 16. júna 2020 a sp. zn. 1 Cdo 94/2019 z 18. augusta 2020. Dovolací súd v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 konštatoval, že zosplatnenie je inštitúciou slúžiacou ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel

je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

26. Pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

27. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednanja, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods. 1 OZ.

28. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednanja nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

29. Dovolací súd tak v tomto rozhodnutí uzavrel, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.

30. V rozhodnutí sp. zn. 1 Cdo 94/2019 dospel dovolací súd k záveru, že úrok z úveru a úrok z omeškania sú dva odlišné inštitúty, ktoré je potrebné dôsledne odlišovať a nemožno ich zamieňať. Po zosplatnení úveru teda z nesplatennej istiny ďalej beží úrok z úveru (ako odmena za poskytnuté finančné prostriedky, ktoré dlžník v dohodnutej dobe nevrátil) až do ich vrátenia a v prípade omeškania dlžníka beží zároveň taktiež úrok z omeškania (ako sankcia za omeškanie s úhradou peňažného záväzku). Nakoľko však dovolateľkou nastolená právna otázka "či nárok na zaplatenie úroku trvá od poskytnutia peňažných prostriedkov až po ich vrátenie, teda aj po predčasnom zosplatnení" už bola dovolacím súdom riešená v rozhodnutí sp. zn. 5 Cdo 42/2020 tak, že konštatoval, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru, veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí, pričom uvedený právny záver prijal dovolací súd aj v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 115/2019, sp. zn. 3 Cdo 113/2019, sp. zn. 8 Cdo 125/2018, tento právny záver berie dovolací súd aj v tomto preskúmanom prípade na zreteľ a prikláňa sa k nemu.

31. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, vymedzeným uplatnenou odvolacou argumentáciou žalobcu a vychádzajúc zo záverov dovolacieho súdu, bolo posúdiť správnosť právnych úsudkov súdu prvej inštancie vedúcich k záveru, že žalobu v časti o zaplatenie úroku vo výške 17,9 % ročne zo sumy 3.911,50 eura od 15.08.2013 do zaplatenia zamietol v podstate s argumentáciou, že veriteľ má nárok na úroky z úveru len do splatnosti úveru.

32. Za dôvodnú bolo treba považovať námietku nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie, pretože práve jeho záver, že zmluvný úrok zo zmluvy o úvere za obdobie po zosplatnení úveru veriteľovi už nepatrí, bol nesprávny.

33. V zmysle § 497 zák. č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka, zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy, a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

34. Základnou právnou otázkou v danom prípade, ako ju nastolil odvolateľ, bola otázka existencie a doby nároku na zaplatenie zmluvného úroku po predčasnom zosplatnení úveru, teda či v prípade zosplatnenia úveru veriteľom pred dojednanou splatnosťou úveru, v dôsledku porušenia povinnosti dlžníka vzniká veriteľovi resp. zostáva zachovaný nárok na úroky z úveru a to popri úrokoch z omeškania a dokedy. Súdna prax na Slovensku bola dlhodobo pri riešení tejto otázky nejednotná.

35. Časť súdov zastávajúca názor, že veriteľ má nárok na úroky z úveru výlučne do splatnosti dlhu a od jeho splatnosti je dlžník povinný platiť iba úroky z omeškania, sa opierala najmä o rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV.ÚS 476/2012, ktorý akceptoval názory všeobecných súdov, že dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu (jeho splátok) a od splatnosti je dlžník v omeškaní a musí platiť úroky z omeškania, teda, že po zosplatnení úveru nastupuje režim platenia úrokov z omeškania a nie už úrokov z úveru.

36. Po prvýkrát k tejto otázke, hoci okrajovo, zaujal stanovisko NS SR v uznesení sp. zn. 6Cdo 113/2018 zo dňa 30.7.2019, keď v závere rozhodnutia upriamil pozornosť odvolacieho súdu na rozsudok Súdneho dvora (piatej komory zo 7.8.2018 v spojených veciach C-96/16 a C-94/17), v ktorom sa uvádza, že cieľom úrokov z omeškania je sankcionovanie za nesplnenie povinnosti dlžníkom platiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinností a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky (úroky z poskytnutého úveru) majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia. Z týchto záverov tak vyplýva nielen záver o nároku na bežné úroky až do skutočného splatenia úveru, ale aj záver o možnosti kumulácie bežných úrokov a úrokov z omeškania.

37. Následne priamo túto otázku v dovolacom konaní riešil NS SR vo veci sp. zn. 5Cdo 42/2020 zo dňa 16.6.2020. V tomto rozhodnutí NS SR skonštatoval, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či Zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Obchodný zákonník, ani Občiansky zákonník nemodifikuje moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výšku v prípade omeškania dlžníka s platením úveru ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplatneniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatou za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za nich získanou dlžník disponuje, zmluvné povinnosti porušil a z porušenia povinností profitovať nemôže, keďže zmluvné úroky sú spravidla vyššie ako úroky z omeškania.

38. Zosplatnenie je inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, podstata úverového vzťahu a jeho existencia zostáva zachovaná, veriteľ nemá peňažné prostriedky, patrí mu za ne dohodnutá odmena, záväzok dlžníka v zmysle platenia dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškanie k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký, ako v čase jeho dojednanja, t. j. veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo.

39. Dovolací súd tiež uviedol, že pre spotrebiteľa je však nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dojednané úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn. že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť.

40. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednaní, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Takéto dojednanie je teda porušením ustanovenia § 53 ods.1 OZ.

41. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednaní nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody.

42. Vychádzajúc z uvedenej argumentácie najvyššieho súdu, ktorú si odvolací súd osvojil, treba dospieť k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi náleží úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí. Vzhľadom na uvedené mal odvolací súd za to, že súd prvej inštancie v napadnutom rozsahu vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho bolo potom na mieste odvolaniu žalobcu čiastočne vyhovieť.

43. Ako vyplýva z dokazovania vykonaného pred súdom prvej inštancie, strany sporu uzavreli dňa 04.01.2013 úverovú zmluvu, na základe ktorej žalobca poskytol žalovanému úver vo výške 4 000,- eur pri fixnej výške úrokovej sadzby 17,90 % ročne s tým, že žalovaný sa zaviazal splatiť úver v pravidelných mesačných splátkach po 78,70 eur do 21.12.2020 v 96 pravidelných mesačných splátkach splatných v 20. deň kalendárneho mesiaca so splatnosťou prvej splátky 21.01.2013. Celková čiastka, ktorú žalovaný mal uhradiť veriteľovi predstavovala v zmluve dohodnutú sumu 7.746,24 eur ako súčet výšky úveru a celkových nákladov dlžníka spojených s úverom.

44. Z listinných dôkazov predložených žalobcom vyplýva, že zo sumy poskytnutého úveru 4.000,- eur žalovaný do predčasného zosplatenia úveru žalobcom dňa 15.08.2013 zaplatil v splátkach celkovo sumu 266,94 eur, z toho na zmluvných úrokoch sumu 178,44 eur. Dlžné zmluvné úroky vyčíslené do vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru predstavovali sumu 257 eur, a tieto boli žalobcovi prisúdené súdom prvej inštancie jeho výrokom I., ktorý nebol odvolaním napadnutý a nadobudol právoplatnosť. Vychádzajúc z uvedených parametrov, suma 7.746,24 eur ako celková dohodnutá čiastka, ktorú mal žalovaný zaplatiť žalobcovi pri riadnom a včasnom splácaní dohodnutých splátok, bola v zmluve určená ako súčet súčiny 96 mesačných splátok po 78,70 eur (7.555,20 eur) a poplatku za správu úveru vo výške 1,99 v počte 96 mesiacov (191,04 eur), takže matematickým prepočtom je preto možné dospieť k záveru, že žalovaný mal na úrokoch zaplatiť celkovo sumu 3.555,20 eur vypočítanú ako celková dohodnutá čiastka 7.746,24 eur mínus poplatok za správu úveru 191,04 eur, mínus výška poskytnutého úveru 4.000,- eur. Suma 3.555,20 eur tak predstavuje zmluvnými stranami dohodnutú celkovú výšku zmluvných úrokov, ktoré sa žalovaný zaviazal uhradiť žalobcovi pri dodržaní splátkového kalendára. V konaní bolo preukázané, že žalovaný do predčasného zosplatenia úveru zaplatil na úrokoch sumu 178,44 eur a neuhradil sumu 257 eur, súdom už priznanú výrokom I. napadnutého rozsudku, takže zostatok neuhradených úrokov z úveru, ktoré sa žalovaný zaviazal žalobcovi uhradiť z predmetnej úverovej zmluvy predstavuje sumu 3.119,76 eur (3.555,20 eur mínus 257 eur, mínus 178,44 eur), ktorá suma je zvyšnou časťou úroku z istiny úveru vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností žalovaný ako dlžník zaplatil žalobcovi ako cenu požičaných peňazí.

45. Preto odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v jeho zamietajúcom výroku II., týkajúcom sa žalobou uplatneného úroku z úveru vo výške 17,90 % za čas od 15.08.2013 do zaplatenia zmenil za použitia ustanovenia § 388 CSP tak, že žalobcovi priznal zostatok dohodnutého zmluvného úroku vo výške 3.119,76 eur a uložil žalovanému zaplatiť ho do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku s ohľadom na výšku nároku priznaného súdom (§ 232 ods. 3 CSP). Vo zvyšku zamietajúci rozsudok v časti presahujúcej túto sumu (keďže žalobca požadoval zmluvné úroky až do zaplatenia) ako vecne správny s použitím § 387 CSP potvrdil.

46. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v zmysle § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a 262 ods. 1 CSP a úspešnému žalobcovi (ktorého neúspech predstavuje iba zanedbateľnú časť

príslušenstva žalovanej pohľadávky) priznal voči neúspešnému žalovanému plnú náhradu trov konania, a to prvoinštančného, odvolacieho a i dovolacieho. O jej výške v zmysle § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

47. Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).